

PRESUDA SUDA

27. travnja 1994.(*)

„Tržišno natjecanje – Sporazum o ograničenju uvoza električne energije – Usluga od općeg interesa”

U predmetu C-393/92,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio *Gerechtshof te Arnhem* (Žalbeni sud u Arnhemu, Nizozemska), u postupku između

Gemeente Almelo i dr.

i

Energiebedrijf IJsselmij NV,

o tumačenju članaka 37., 85., 86., 90. i 177. Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: O. Due, predsjednik, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida i M. Díez de Velasco, predsjednici vijeća, C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler (izvjestitelj), G. C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn i J. L. Murray, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Darmon,

tajnik: H. von Holstein, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za općinu Almelo i dr., C. M. Vinken-Geijselaers, član odvjetničke komore u s'-Hertogenboschu,
- za Energiebedrijf IJsselmij, B. H. ter Kuile, član odvjetničke komore u Den Haagu, i E. H. Pijnacker Hordijk, član odvjetničke komore u Amsterdamu,
- za grčku vladu, V. Kotalimos, član državne pravne službe, u svojstvu agenta,
- za francusku vladu, P. Pouzoulet, zamjenik direktora u Upravi za pravne poslove u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,
- za nizozemsku vladu, A. Bos, pravni savjetnik u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,

- za Komisiju Europskih zajednica, B. J. Drijber, član pravne službe, u svojstvu agenta,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja općine Almelo i dr., Energiebedrijf IJsselmija, grčke vlade, nizozemske vlade, koju zastupa J. W. de Zwaan, zamjenik pravnog savjetnika u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta, i Komisije, na raspravi održanoj 23. studenoga 1993.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. veljače 1994.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Arbitražnom odlukom od 3. studenoga 1992., koju je Sud zaprimio 10. studenoga 1992., Gerechtshof te Arnhem (Žalbeni sud u Arnhemu) uputio je Sudu, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, dva pitanja o tumačenju članaka 37., 85., 86., 90. i 177. Ugovora.
- 2 Ta su pitanja postavljena u okviru postupka između općine Almelo i drugih lokalnih distributera električne energije i Energiebedrijf IJsselmij (u daljnjem tekstu: IJM), poduzetnika koji se bavi regionalnom distribucijom električne energije, u vezi s dodatkom za izjednačavanje koji IJM zaračunava lokalnim distributerima.
- 3 Električnu energiju u Nizozemskoj proizvodi četiri poduzetnika koji imaju udjele u zajedničkom poduzetniku, NV Samenwerkende Elektriciteits-Productiebedrijven (u daljnjem tekstu: SEP), zaduženom za strukturiranje suradnje među proizvođačima.
- 4 Distribucija električne energije organizirana je na regionalnoj i lokalnoj razini. Unutar područja koje im je dodijeljeno regionalni distributeri opskrbljuju lokalne distributere koji su u vlasništvu općina te, u nekim slučajevima, krajnje korisnike. Lokalni distributeri brinu se o opskrbi korisnika unutar općina. Poduzetnici koji se bave proizvodnjom i distribucijom u izravnom su ili neizravnom vlasništvu pokrajina i općina.
- 5 Kraljevskim dekretom iz 1918. godine IJM-u je dodijeljena neisključiva koncesija za distribuciju električne energije unutar područja obuhvaćenog tom koncesijom. IJM opskrbljuje lokalne distributere, među ostalim općinu Almelo i druge tužitelje u glavnom postupku, te izravno opskrbljuje potrošače u ruralnim područjima.
- 6 Lokalnim je distributerima u razdoblju od 1985. do 1988. bilo zabranjeno uvoziti električnu energiju na temelju odredbe o isključivoj kupnji, koja je bila sadržana u općim uvjetima opskrbe električnom energijom onih općina koje imaju vlastitog distributera na području koje obuhvaća NV Electriciteits-Maatschappij IJsselcentrale (kako se IJM prethodno nazivao; u daljnjem tekstu: IJC). Prema članku 2. stavku 2. tih općih uvjeta, općina se obvezuje

„pribaviti električnu energiju za opskrbu na svojem području isključivo od IJC-a, te je koristiti samo za svoju potrošnju ili opskrbu trećih strana radi potrošnje na području općine”.

- 7 Opći uvjeti koje je odredio IJM usklađeni su sa standardnim općim uvjetima opskrbe koje je sastavilo udruženje operatora distribucijskih sustava u Nizozemskoj.
- 8 Navedena odredba o isključivoj kupnji od strane lokalnog distributera odgovara obvezi isključive prodaje od strane regionalnog distributera.
- 9 Lokalni distributer, pak, sa svoje strane zahtijeva od krajnjeg korisnika da preuzme obvezu isključive kupnje.
- 10 Između proizvođača i regionalnih distributera također postoji zabrana uvoza električne energije (članak 21. sporazuma o suradnji – Overeenkomst van Samenwerking – između proizvođača električne energije i SEP-a od 22. ožujka 1986., koji je zamijenio opći SEP-ov sporazum iz 1971. godine; u daljnjem tekstu: OVS).
- 11 IJC je od 1. siječnja 1985. lokalnim distributerima zaračunavao dodatak za izjednačavanje, tj. naknadu namijenjenu premošćivanju razlike između višeg troška koji on snosi distribuirajući električnu energiju potrošačima u ruralnim područjima i nižeg troška koji nose lokalni distributeri distribuirajući električnu energiju potrošačima u urbanim područjima.
- 12 Neki su lokalni distributeri 1988. podnijeli Komisiji prigovor protiv IJC-a vezan uz tri stavke:
 - zabranu uvoza koja je izrijekom utvrđena u općem SEP-ovom sporazumu iz 1971. i u OVS-u,
 - obvezu isključive kupnje koja proizlazi iz sporazuma sklopljenih s IJC-om,
 - ovlast IJC-a da jednostrano utvrđuje cijene i nameće dodatak za izjednačavanje.
- 13 Zakon od 16. studenoga 1989., kojim se utvrđuju pravila proizvodnje, uvoza, prijenosa i prodaje električne energije (Staatsblad 535), izmijenio je sustav distribucije električne energije u Nizozemskoj. U skladu s člankom 34. toga zakona i rješenjem ministarstva od 20. ožujka 1990. (Staatscourant od 22. ožujka 1990.), SEP ima isključivo pravo uvoza električne energije u svrhu javne opskrbe, uz iznimku struje napona ispod 500 volti.
- 14 Nakon podnošenja prigovora 1988., Komisija je 16. siječnja 1991. donijela odluku o postupku na temelju članka 85. Ugovora o EEZ-u (IV/37.732 - IJsselcentrale (IJC) i dr., SL L 28, str. 32., u daljnjem tekstu: odluka iz 1991.). Komisija u članku 1. te odluke navodi kako članak 21. OVS-a

„čini povredu članka 85. stavka 1. Ugovora o EEZ-u u dijelu u kojem za cilj ili posljedicu ima ograničavanje privatnih industrijskih potrošača da uvoze, a distributera i privatnih industrijskih potrošača, uključujući one s vlastitom proizvodnjom električne energije, da izvoze proizvodnju izvan područja javne opskrbe”.

- 15 Komisija je istaknula da zabrana uvoza na razini distribucije koja nije javna, tj. zabrana nametnuta potrošačima u njihovim sporazumima s lokalnim distributerima, ne može biti opravdana na temelju članka 90. stavka 2. Ugovora.
- 16 Iako Komisija u odluci iz 1991. nije iznijela svoje stajalište o zabrani uvoza koja proizlazi iz članka 2. stavka 2. općih uvjeta, ona je navela da
„te odredbe općih uvjeta zajedno s člankom 21. (OVS-a) čine cjelinu, djelujući kako između proizvođača, tako i, naposljetku, kroz distribucijska poduzeća, između proizvođača i njihovih industrijskih potrošača”.
- 17 Komisija nije donijela odluku o primjeni članka 90. stavka 2. Ugovora u vezi sa zabranom uvoza koja se na temelju članka 21. OVS-a primjenjuje na javnu opskrbu električnom energijom; zabrana za proizvođače i distributere da uvoze električnu energiju za javnu opskrbu na neki drugi način osim preko SEP-a sada je, prema mišljenju Komisije, podložna članku 34. zakona iz 1989., a njezino zauzimanje stajališta o tome dovelo bi u pitanje usklađenost tog zakona s Ugovorom. Komisija jednako tako nije donijela odluku o zakonitosti dodatka za izjednačavanje.
- 18 Tužba koju su tužitelji podnijeli protiv odluke iz 1991. odbijena je presudom Prvostupanjskog suda od 18. studenoga 1992., Rendo i dr./Komisija (T-16/91, Zb., str. II-2417.). Žalba koju su tužitelji podnijeli protiv te presude rješava se pred Sudom (C-19/93 P, Rendo i dr./Komisija).
- 19 Prije nego što su pokrenuli postupak pred Komisijom, lokalni distributeri su u skladu s općim uvjetima pokrenuli arbitražni postupak kako bi ishodili odluku o zakonitosti dodatka za izjednačavanje koji nalaže IJM.
- 20 Nakon što su arbitri odbili njihov zahtjev, lokalni su se distributeri žalili pred Gerechtshof te Arnhem (Žalbeni sud u Arnhemu), koji odlučuje na temelju pravičnosti (als goede mannen naar billijkheid). Smatrajući da bez zabrane uvoza IJM vjerojatno ne bi mogao nametnuti dodatak za izjednačavanje, nacionalni sud je Sudu uputio sljedeća pitanja:
- „1) Treba li nacionalni sud koji odlučuje o žalbi protiv arbitražnog pravorijeka smatrati ‚nacionalnim sudom’ u smislu članka 177. Ugovora o EEZ-u ako prema arbitražnom sporazumu između stranaka on mora donijeti odluku na temelju pravičnosti?
te ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan,
- 2) Kako treba tumačiti članke 37. i/ili 85. i/ili 86. i/ili 90. Ugovora o EEZ-u u vezi sa zabranom uvoza električne energije u svrhu javne opskrbe, koja je od 1985. do uključivo 1988. sadržana u općim uvjetima regionalnog distributera električne energije, eventualno zajedno sa zabranom uvoza sadržanom u sporazumu između proizvođača električne energije u predmetnoj državi članici?”

Prvo pitanje

- 21 Kako bi se odgovorilo na prvo pitanje, valja primijetiti da je Sud u presudi od 30. lipnja 1966., Vaassen-Goebbels (61/65, Zb., str. 377.) odredio da pojam suda u smislu članka 177. Ugovora znači da takvo tijelo mora ispuniti niz kriterija kao što su zakonska utemeljenost, trajnost i obvezujuća nadležnost, pravilo kontradiktornosti i primjena vladavine prava. Sud je dopunio te kriterije, osobito ističući nužnost neovisnosti svakog suda (presude od 11. lipnja 1987., Pretore di Salò, 14/86, Zb., str. 2545., t. 7., od 21. travnja 1988., Pardini, 338/85, Zb., str. 2041., t. 9., i od 30. ožujka 1993., Corbiau, C-24/92, Zb., str. I-1277.).
- 22 Što se tiče arbitraže, Sud je u presudi od 23. ožujka 1982., Nordsee Deutsche Hochseefischerei (102/81, Zb., str. 1095., t. 14.), tvrdio kako pojam suda u smislu članka 177. Ugovora obuhvaća redovni sud koji preispituje arbitražni pravorijek u slučaju žalbe ili prigovora, delibacijskog postupka ili bilo kojeg drugog pravnog sredstva priznatog nacionalnim zakonodavstvom.
- 23 Na to tumačenje Suda ne utječe činjenica da, prema arbitražnom sporazumu sklopljenom između stranaka, sud kao što je Gerechthof (Žalbeni sud) odlučuje na temelju pravičnosti. Iz načela prvenstva prava Zajednice i njegove jedinstvene primjene, zajedno s člankom 5. Ugovora, proizlazi kako sud države članice, kojem se prema nacionalnom pravu podnosi žalba protiv arbitražnog pravorijeka, mora – čak i ako odlučuje ocjenjujući pravičnost – poštovati pravila prava Zajednice, osobito ona koja se odnose na tržišno natjecanje.
- 24 Na prvo pitanje stoga valja odgovoriti da nacionalni sud, koji u pravno uređenom postupku odlučuje o žalbi protiv arbitražnog pravorijeka, valja smatrati sudom u smislu članka 177. Ugovora o EEZ-u, čak i ako prema uvjetima arbitražnog sporazuma sklopljenog među strankama taj sud odlučuje na temelju pravičnosti.

Drugo pitanje

- 25 Svojim drugim pitanjem nacionalni sud u bitnome pita je li člancima 37. i/ili 85. i/ili 86. i/ili 90. Ugovora protivno da regionalni distributer električne energije primjenjuje odredbu o isključivoj kupnji sadržanu u općim uvjetima prodaje i koja lokalnim distributerima zabranjuje uvoz električne energije u svrhu javne opskrbe.
- 26 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, valja razmotriti je li zabrana uvoza koja se lokalnom distributeru električne energije nalaže na temelju sporazuma sklopljenog s regionalnim distributerom protivna člancima 37., 85. ili 86. Ugovora, te u kojoj su mjeri na temelju članka 90. stavka 2. dozvoljena odstupanja od zabrana utvrđenih u tim odredbama.

Članak 37. Ugovora

- 27 Što se tiče područja primjene članka 37., najprije valja podsjetiti da iz položaja koji taj članak zauzima u poglavlju o uklanjanju količinskih ograničenja te iz uporabe riječi „uvoz” i „izvoz” u drugoj točki stavka 1. i riječi „proizvodi” u stavicama 3. i 4., proizlazi da on obuhvaća trgovinu robom (vidjeti presude od 30. travnja 1974., Sacchi, 155/73, Zb., str. 409., t. 10., i od 27. listopada 1993., Lagauche i Evrard, C-46/90 i C-93/91, Zb., str. I-5267., t. 33.).

- 28 U pravu Zajednice, kao uostalom i u nacionalnim pravima država članica, prihvaćeno je da električna energija čini robu u smislu članka 30. Ugovora. Električna energija se tako smatra robom u tarifnoj nomenklaturi Zajednice (kod CN 27.16). Nadalje, u presudi od 15. srpnja 1964., Costa (6/64, Zb., str. 1141.), Sud je prihvatio da električna energija može ulaziti u područje primjene članka 37. Ugovora.
- 29 Što se tiče situacija obuhvaćenih člankom 37., valja podsjetiti kako se ta odredba odnosi na državne monopole komercijalne prirode. U svojoj presudi od 4. svibnja 1988., Bodson (30/87, Zb., str. 2479., t. 13.) Sud je tvrdio da se članak 37. primjenjuje na situacije u kojima nacionalna tijela imaju mogućnost kontrolirati, usmjeravati ili znatno utjecati na trgovinu među državama članicama putem tijela koje je osnovano u tu svrhu ili putem delegiranog monopola.
- 30 Uz pretpostavku sklapanja sporazuma u takvim okolnostima, Sud je smatrao da ne postoji sporazum u smislu članka 85. ako učinak na trgovinu proizlazi iz koncesijskih ugovora sklopljenih između javnih tijela i poduzetnika kojima je povjereno obavljanje javne usluge (gore navedena presuda Bodson, t. 18.).
- 31 U tom pogledu valja utvrditi da IJM-u nije dodijeljena isključiva koncesija kojom mu se daje monopol na opskrbu električnom energijom na području obuhvaćenom koncesijom. Drugo, sporazumi zbog kojih je došlo do spora pred nacionalnim sudom nisu sklopljeni između javnih tijela i IJM-a, već između regionalnog distributera i lokalnih distributera. Osim toga, valja istaknuti da se tim sporazumima utvrđuju uvjeti prema kojima IJM opskrbljuje lokalne distributere električnom energijom te da se njima ne prenosi na te distributere koncesija za obavljanje javne usluge dodijeljene regionalnom poduzetniku. Uvjeti opskrbe, a osobito odredba o isključivoj kupnji, temelje se na sporazumu između stranaka te nisu dio područne koncesije koju su IJM-u dodijelila tijela javne vlasti.
- 32 Iz toga proizlazi da situacija na koju se odnosi glavni postupak nije obuhvaćena člankom 37. Ugovora.
- Članci 85., 86. i članak 90. stavak 2. Ugovora
- 33 Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da postupanje poduzetnika navedeno u članku 90. stavku 1. Ugovora valja ocijeniti u svjetlu odredaba članaka 85. i 86. i članka 90. stavka 2. (vidjeti presudu od 18. lipnja 1991., ERT, C-260/89, Zb., str. I-2925.).
- Članak 85. Ugovora
- 34 Članak 85. Ugovora primjenjuje se već po svojem tekstu na sporazume među poduzetnicima, koji ograničavaju tržišno natjecanje i utječu na trgovinu među državama članicama.
- 35 Što se tiče sporazuma koji postoji između poduzetnika, valja primijetiti, kao što je Komisija utvrdila u odluci iz 1991., da se sustav distribucije električne energije u Nizozemskoj temelji na mreži ugovornih pravnih odnosa između proizvođača, između proizvođača i regionalnih distributera, između regionalnih distributera i lokalnih distributera te, naposljetku, između lokalnih distributera i krajnjih korisnika. Odredba o isključivoj kupnji, koja je predmet spora pred nacionalnim sudom, sadržana je u općim

uvjetima prema kojima regionalni distributer opskrbljuje lokalne distributere električnom energijom, te stoga čini odredbu sadržanu u sporazumu u smislu članka 85. Ugovora.

- 36 Sporazum koji sadrži takvu odredbu ima ograničavajući učinak na tržišno natjecanje u mjeri u kojoj ta odredba zabranjuje lokalnom distributeru da se opskrbljuje kod drugih dobavljača električne energije.
- 37 Kako bi se utvrdilo ima li takav sporazum bitan učinak na trgovinu među državama članicama, nužno je – kao što je Sud istaknuo u presudama od 12. prosinca 1967., *Brasserie de Haecht* (23/67, Zb., str. 525.), i od 28. veljače 1991., *Delimitis* (C-234/89, Zb., str. I-935.) – ocijeniti ga u njegovom ekonomskom i pravnom kontekstu i uzeti u obzir sve kumulativne učinke proizašle iz postojanja drugih ekskluzivnih sporazuma.
- 38 U vezi s time, iz spisa proizlazi kako su opći uvjeti kojima se uređuju odnosi između stranaka u glavnom postupku, a koji sadrže odredbu o ekskluzivnosti, sukladni standardnim općim uvjetima opskrbe električnom energijom, koje je sastavilo udruženje operatora distribucijskih sustava u Nizozemskoj.
- 39 Kumulativni učinak ovih ugovornih odnosa takav je da dovodi do podjele nacionalnog tržišta, s obzirom na to da zabranjuje lokalnim distributerima s nastanom u Nizozemskoj da se opskrbljuju električnom energijom kod distributera ili proizvođača iz drugih država članica.

Članak 86. Ugovora

- 40 Članak 86. Ugovora zabranjuje zlorabu vladajućeg položaja od strane jednog poduzetnika ili više njih na unutarnjem tržištu ili njegovu znatnom dijelu, u mjeri u kojoj bi mogla utjecati na trgovinu među državama članicama (gore navedena presuda *Bodson*, t. 22.).
- 41 Iako se ne može automatizmom izvući zaključak da vladajući položaj na znatnom dijelu zajedničkog tržišta drži poduzetnik koji, poput *IJM-a*, ima neisključivu koncesiju koja obuhvaća samo dio područja države članice, ta se ocjena mora izmijeniti ako taj poduzetnik pripada grupi poduzetnika koji imaju zajednički vladajući položaj.
- 42 Međutim, takav zajednički vladajući položaj zahtijeva da su poduzetnici u grupi dovoljno međusobno povezani da prihvate jednako djelovanje na tržištu (vidjeti gore navedenu presudu *Bodson*).
- 43 Na nacionalnom je sudu da ocijeni postoje li između regionalnih distributera električne energije u Nizozemskoj veze koje su dovoljno jake da podrazumijevaju zajednički vladajući položaj na znatnom dijelu zajedničkog tržišta.
- 44 Što se tiče zlorabe, Sud je već utvrdio da činjenica da poduzetnik koji uživa vladajući položaj na tržištu vezuje kupce, čak i na njihov zahtjev, obvezom ili obećanjem da će oni sve svoje potrebe ili njihov znatan dio namiriti isključivo kod tog poduzetnika, predstavlja zlorabu vladajućeg položaja (vidjeti presude od 13. veljače 1979., *Hoffmann-La Roche/Komisija*, 85/76, Zb., str. 461., t. 89., i od 3. srpnja 1991., *AKZO/Komisija*, C-62/86, Zb., str. I-3359., t. 149.).

45 Kako je prethodno pojašnjeno u točkama 38. i 39., odredba o isključivoj kupnji, sadržana u sporazumima između regionalnih distributera i lokalnih distributera, može utjecati na trgovinu među državama članicama.

Članak 90. stavak 2. Ugovora

46 Članak 90. stavak 2. Ugovora određuje da poduzetnici kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, mogu biti izuzeti od pravila o tržišnom natjecanju sadržanih u Ugovoru u mjeri u kojoj je nužno nametnuti ograničenja tržišnog natjecanja, pa i u cijelosti isključiti tržišno natjecanje drugih gospodarskih subjekata kako bi se osiguralo obavljanje posebnih zadaća koje su im povjerene (vidjeti presudu od 19. svibnja 1993., Corbeau, C-320/91, Zb., str. I-2533., t. 14.).

47 Što se tiče pitanja je li poduzetniku, kao što je IJM, povjereno obavljanje usluga od općeg interesa, valja imati na umu da mu je dodjelom neisključive koncesije uređene javnim pravom dan zadatak osiguravanja opskrbe električnom energijom na dijelu nacionalnog teritorija.

48 Takav poduzetnik mora osigurati da svi potrošači, bilo lokalni distributeri ili krajnji korisnici, na cijelom području za koje je koncesija dodijeljena imaju neprekinutu opskrbu električnom energijom u dovoljnim količinama da u svakom trenutku potražnja bude zadovoljena, uz jedinstvene tarife i uvjete koji se ne smiju razlikovati, osim prema objektivnim kriterijima koji vrijede za sve kupce.

49 Ograničenja tržišnog natjecanja drugih gospodarskih subjekata moraju biti dopuštena u mjeri u kojoj su nužna kako bi se poduzetniku kojemu je povjerena zadaća od općeg interesa omogućilo da je obavlja. U tom smislu treba uzeti u obzir ekonomske uvjete u kojima taj poduzetnik posluje, među ostalim troškove koje mora snositi i zakonodavstvo kojem podliježe, osobito ono koje se odnosi na zaštitu okoliša.

50 Na nacionalnom je sudu da ocijeni je li odredba o isključivoj kupnji, kojom se lokalnim distributerima zabranjuje uvoz električne energije, nužna kako bi se regionalnom distributeru omogućilo obavljanje zadaće od općeg interesa.

51 Odgovor na drugo pitanje koje je postavio Gerechthshof te Arnhem (Žalbeni sud u Arnhemu), stoga glasi:

a) Članku 85. Ugovora protivno je da regionalni distributer električne energije primjenjuje odredbu o isključivoj kupnji, sadržanu u općim uvjetima prodaje, koja lokalnom distributeru zabranjuje uvoz električne energije u svrhu javne opskrbe i koja, uzimajući u obzir njezin ekonomski i pravni kontekst, utječe na trgovinu među državama članicama;

b) Članku 86. Ugovora protivno je da regionalni distributer električne energije, ako pripada grupi poduzetnika koji imaju zajednički vladajući položaj na znatnom dijelu zajedničkog tržišta, primjenjuje odredbu o isključivoj kupnji sadržanu u općim uvjetima prodaje, koja lokalnom distributeru zabranjuje uvoz električne energije u svrhu javne opskrbe i koja, uzimajući u obzir njezin ekonomski i pravni kontekst, utječe na trgovinu među državama članicama;

- c) Članak 90. stavak 2. Ugovora valja tumačiti na način da situacija u kojoj regionalni distributer električne energije primjenjuje takvu odredbu o isključivoj kupnji ne podliježe zabranama iz članaka 85. i 86. Ugovora, u mjeri u kojoj je to ograničenje nužno kako bi se tom poduzetniku omogućilo da obavlja zadaću od općeg interesa. Na nacionalnom je sudu da ocijeni je li taj uvjet ispunjen.

Troškovi

- 52 Troškovi grčke, francuske i nizozemske vlade, kao i Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je uputio *Gerechthof te Arnhem* (Žalbeni sud u Arnhemu) arbitražnim pravorijekom od 3. studenoga 1992., odlučuje:

1. **Nacionalni sud koji u pravno uređenom postupku odlučuje o žalbi protiv arbitražnog pravorijeka valja smatrati sudom u smislu članka 177. Ugovora o EEZ-u, čak i ako na temelju arbitražnog sporazuma sklopljenog među strankama taj sud mora odlučiti na temelju pravičnosti.**
2. a) **Članku 85. Ugovora protivno je da regionalni distributer električne energije primjenjuje odredbu o isključivoj kupnji, sadržanu u općim uvjetima prodaje, koja lokalnom distributeru zabranjuje uvoz električne energije u svrhu javne opskrbe i koja, uzimajući u obzir njezin ekonomski i pravni kontekst, utječe na trgovinu među državama članicama;**
b) **Članku 86. Ugovora protivno je da regionalni distributer električne energije, ako pripada grupi poduzetnika koji imaju zajednički vladajući položaj na znatnom dijelu zajedničkog tržišta, primjenjuje odredbu o isključivoj kupnji sadržanu u općim uvjetima prodaje, koja lokalnom distributeru zabranjuje uvoz električne energije u svrhu javne opskrbe i koja, uzimajući u obzir njezin ekonomski i pravni kontekst, utječe na trgovinu među državama članicama;**
c) **Članak 90. stavak 2. Ugovora valja tumačiti tako da situacija u kojoj regionalni distributer električne energije primjenjuje takvu odredbu o isključivoj kupnji ne podliježe zabranama iz članaka 85. i 86. Ugovora, u mjeri u kojoj je to ograničenje nužno kako bi se tom poduzetniku omogućilo da obavlja zadaću od općeg interesa. Na nacionalnom je sudu da ocijeni je li taj uvjet ispunjen.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 27. travnja 1994.

[Potpisi]

* Jezik postupka: nizozemski

RADNI PRIJEVOD